

Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
Mustafa Kemal University Journal of the Faculty of Education
Yıl/Year: 2022 ♦ Cilt/Volume: 6 ♦ Sayı/Issue: 10, s. 187-207

**OKUL MÜDÜRLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE ERİŞİM, KALİTE VE KAPASİTE
BOYUTLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

İbrahim BOLATAN

MEB, Öğretmen, ibrahimbolatan@gmail.com

Orcid: 0000-0002-3648-6108

Aysel BOLATAN

MEB, Öğretmen, ayselbolatan@gmail.com

Orcid: 0000-0002-3254-7655

Özet

Okul müdürlerinin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşlerini incelemek bu çalışmanın temel amacının oluşturmaktadır. Bu temel amaç doğrultusunda okul müdürlerinin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşlerinin "erişim, kalite ve kapasite" açısından hangi düzeyde olduğuna bakılmıştır. Bu araştırma tarama modeli kullanılan nicel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini 2022-2023 eğitim öğretim döneminde milli eğitim bakanlığına bağlı okullarda müdür olarak çalışan idareciler oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan anket soruları araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Bu sorular oluşturulurken önce ilgili literatürden faydalanılmış ardından 3 farklı alanda (Eğitim Bilimleri, Öğretmen Yetiştirme, Ölçme ve Değerlendirme) uzman öğretim üyelerine anket soruları incelenmiştir. Dönütler doğrultusundan sorular yeniden düzenlenerek pilot çalışma yapılmıştır. Veriler toplanırken anket formu "Google Forms" aracılığı ile elektronik olarak oluşturulmuştur. Araştırmaya toplam 260 okul müdürü katılmıştır. Araştırma sonucunda idarecilerin uzaktan eğitimde zaman ve mekânı %60 oranına yakın bir şekilde istediği gibi kullanabildiği, her 4 idareciden 3'ünün uzaktan eğitimde sosyal medyanın gücünden faydalanılabileceğini görüşünde olduğu, okul müdürlerinin %65'inden fazlasının uzaktan eğitim sistemlerinde "eğitimi eş zamanlı bir şekilde yazışmalı olarak katılım sağlanması gerektiğini" ifade ettiği, söz konusu maliyet olduğunda uzaktan eğitimin geleneksel eğitimden daha ucuz olduğu hususunda "bir görüş birliğine varılamadığı", eğitimin yürütülmesi faaliyetlerinde idarecilerin ve kuruluşların "bilgisayar, tablet, internet gibi altyapılara sahip olması gerektiği konusunda görüş birliği olduğu, okul müdürlerinin %70'inden fazlasının uzaktan eğitim ile birlikte ülkenin farklı bölgelerinde yaşayan öğrencilerin "aynı eğitim paydaşlarını taşıyabileceklerini ve benzer hedefleri olmakla birlikte benzer doğrultuda eğitim alabilecekleri" fikrini savunduğu, "değerlendirme" hususunda uzaktan eğitim söz konusu olduğunda doğru, etkili ve verimli bir ölçme yapılamayacağını, uzaktan eğitimin hazır bulunuşluk düzeyi düşük olan öğrenciler için "verimsiz olabileceği" görüşü hâkimdir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, İdareci, Nicel Araştırma, Erişim, Kapasite, Kalite

**THE OPINIONS OF SCHOOL PRINCIPALS ON ACCESS, QUALITY AND CAPACITY
DIMENSIONS IN THE DISTANCE EDUCATION PROCESS**

Abstract

The main purpose of this study is to examine the views of School Principals on the Distance Education Process. In line with this main purpose, the level of school principals' views on the distance education process in terms of "access, quality, and capacity" was examined. This research is a quantitative study using a screening model. The sample of the research consists of administrators working as principals in schools affiliated with the Ministry of National Education in the 2022-2023 academic year. The survey questions used in the research were created by the researcher. While creating these questions, firstly the relevant literature was used, and then the survey questions were examined by expert faculty members in 3 different fields (Educational Sciences, Teacher Training, Measurement, and Evaluation). In line with the feedback, the questions were rearranged and a pilot study was conducted. While collecting the data, the questionnaire form was created electronically via "Google Forms". A total of 260 school principals participated in the research. As a result of the research, it has been determined that administrators can use time and space in distance education in a way they want, close to 60%, 3 out of 4 administrators think that they can benefit from the power of social media in distance education, more than 65% of school principals stated that "the education should be attended simultaneously in correspondence" in distance education systems, "there is no consensus" that distance education is cheaper than traditional education when it comes to cost, there is a consensus that administrators and organizations should have infrastructures such as computers, tablets and internet in the activities of conducting education, more than 70% of school

principals advocate the idea that students living in different regions of the country can have the same education stakeholders and receive education in a similar direction, although they have similar goals, with distance education, when it comes to distance education in terms of "evaluation ", an accurate, effective and efficient measurement cannot be made, there is a prevailing opinion that distance education may be "inefficient " for students with low level of readiness.

Key Words: Distance Education, Administrator, Quantitative Research, Access, Capacity, Quality

Giriş

Geçmişten günümüze bakıldığında teknolojiye birçok gelişme yaşanmış ve bu teknoloji ile birlikte birçok değişim gerçekleşmiştir. Bu değişimler ve gelişimler “toplumların ihtiyaç duyduğu şeyin karşılanması hususunda” ciddi bir katkı sağlamıştır. Günümüz teknolojilerine bakıldığında içinde bulunduğumuz yeni yüzyıldaki “en büyük icadın internet olduğunu söylemek” mümkündür ve internet insanlığın birçok alanında hayatına girmiş ve eğitim gibi alanlarda hayatlarımızı kolaylaştırmıştır. Yani teknolojinin “birçok eğitim ve öğretim ortamında başarıyla kullanımı sonucunda” daha kaliteli ve daha nitelikli eğitim ortamları ortaya çıkmıştır (Sarigöz vd., 2018). Teknolojiden bu denli yararlanma sayesinde eğitim/öğretim işlerinde “birden fazla duyu organı öğretim etkinliklerine dâhil olarak” daha anlamlı ve daha fazla kalıcılık gösteren öğrenmeler sağlanmıştır (Kaya ve Demirel, 2001). Bu anlamlı ve kalıcı öğrenmeler sayesinde “bireyin eğitim kalitesi” artmaktadır. Ayrıca teknoloji alanında yaşanan değişim ve gelişim hareketlerinden de toplumlar doğrudan etkilenmektedir (Özkul ve Girginer, 2011).

Özellikle dünyayı derinden etkileyen COVID-19 pandemi döneminde teknolojinin günümüzde ne denli ciddi bir ihtiyaç olduğunu tekrar görmekteyiz (Kandemir vd.,2022; İrmak vd., 2022). Yayılan epidemik salgın döneminde uzaktan eğitim alanında yaşanan çeşitli teknolojik gelişmeler (Sarigöz, 2019), eğitimin sektöre ugradığı dönemlerde, insanlığın yardımına koşmuştur. Uzaktan eğitim yaklaşık 300 yıldır modern anlamında insanlık tarihinde yer almaktadır (İşman, 2008). Matbaanın ciddi derecede yaygınlaşması ile birlikte ilk olarak “posta ve gazete” gibi yazılı materyallerin gönderimi ve alınması ile başlayan uzaktan eğitim tarihçesi, yavaş yavaş “teknolojik araç gereçlerin evler ve eğitim kurumları içerisinde ciddi derecede yer almaya başlamasıyla birlikte” kendine eğitim dünyasında önemli bir yer bulmuştur (Moore, 1972; Özbay, 2015). İlk olarak televizyon/radyo gibi yeterince etkileşim olmayan araçlar ile uzaktan eğitim faaliyetleri başlasa da; daha sonra internetin icadı ve bilgisayar teknolojilerinin gelişmesi vasıtasıyla “etkileşimli bilgisayar destekli eğitimler, çevrimiçi konferanslar, eğitim amaçlı kullanılan uluslararası ağlar ile etkileşimli materyaller sayesinde” varlığını sürdürmüştür (Algan, 1996).

Uzaktan eğitimin dünyadaki gelişimine bakıldığında 1730'lu yıllarda mektup yolu ile uzaktan eğitimin başladığı görülmektedir. 1840'lı yıllara geldiğinde uzaktan eğitim giderek yaygınlaşmış, 1800'lü yılların sonuna doğru “mektupla eğitim verilen bir üniversite” Amerika Birleşik Devletleri'nde kurulmuştur (Çoban, 2013; Nizam, 2004). 1920'li yıllarda radyo yayınları ilk defa uzaktan eğitimde kullanılmış, ardından 1940'lı yıllara gelindiğinde uzaktan eğitim merkezleri ilk defa dünyada kurulmaya başlanmıştır. Radyonun zamanla yaygınlaşmasıyla halk bilinçlendirilmiş ve uzaktan eğitim ile ilgili olan profesyonel çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. 1950'li yıllara gelindiğinde dünyada uzaktan eğitimle alakalı yasalar çıkmış ve “okula ulaşımı olmayan bölgelerde eğitim verebilmek amacıyla” uzaktan eğitim faaliyetlerine hız verilmiştir. Ülkemize baktığımız zaman yaklaşık olarak 1925 senesinden itibaren çalışmalar yapılmaya başlanmış, ilk defa 1950 yılında Türk eğitim sisteminde uzaktan eğitim yöntemi olarak “mektup ile öğretim” başlamıştır. Hemen ardından Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Açık Öğretim Kurumu” kurulmuş, hem devlet eli altında hem de özel sektör altında ilk defa uzaktan eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. 1960'lara gelindiğinde mektupla öğretim merkezleri faaliyetlerini arttırmış ve orta seviyedeki mesleki ve teknik okullarda eğitimler düzenlenmiştir (Fidan & Okan, 1975).

1980'li yıllara gelindiğinde uzaktan eğitim görevini ulusal büyüklükte yürütebilecek düzeyde Anadolu Üniversitesi'ne yetki verilmiş ve “Açıköğretim Fakültesi” açılmıştır. 1990'lı yılların sonuna kadar bu fakülteye bağlı resmi kayıtlı öğrenci sayısı ciddi derecede artış göstermiş, 2000'li yılların ardından teknoloji ve iletişim alanında yapılan yenilikler sayesinde “bilgisayarlar ve teknolojik araç gereçler ciddi derecede hayatımıza girmiş” uzaktan eğitimin giderek daha hızlı, daha kolay, daha faydalı olmasının önü açılmıştır (Aslantaş, 2014; Mutlu, 2014). Uzaktan eğitimin faydaları açısından baktığımızda “eğitim kaynaklarının dünyaya yayılması, zaman ve mekan sınırlamaması olmaması, senkron ve asenkron eğitim ortamlarına izin vermesi, motivasyon

sağlaması, fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırması, objektif değerlendirme araçlarının kullanılması, düşük maliyetler ile e-materyal oluşturulmasına imkan vermesi" gibi sayısız faydası vardır (Eygü ve Karaman, 2013; Dinçer, 2016). Bu sayısız fayda düşünüldüğünde eğitimin temel yapı taşı olan okullar söz konusu olduğunda uzaktan eğitim uygulamalarında okul idarecilerine önemli görevler düşer (Görgülü, 2013; Harell & Bynum, 2018).

Okul idarecilerinin üretken ve profesyonel olabilmesi gayesiyle okul idarecilerinin temel dayanak noktası: "günümüz teknolojik imkânlarının etkin bir şekilde kullanılabilmesi" ve "öğrencilerin/eğitimcilerin performansını arttırmayı amaçlaması" olması gerekir. Ayrıca okul idarecilerinin "destek yönetim ve operasyonel süreçlerde" eğitim kurumundaki altyapıyı "doğru bir şekilde teknoloji kullanımına uygun" bir hale getirmesi gerekmektedir. Bununla birlikte eğitim kurumlarının en temel program geliştirme öğelerinden biri olan "değerlendirme" süreçlerinde bu teknolojilerden de "faydalanılması" gerekmektedir. Tüm bu süreçler ve pandemi koşulları düşünüldüğünde "özellikle okul müdürlerine" bu süreçte büyük görev ve sorumluluklar verilmiştir (Pollock, 2020). Bu sorumluluklardan hareketle var olan mevcut durumu inceleyebilmek adına "okul müdürlerinin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşlerini incelemek" bu çalışmanın temel amacının oluşturmaktadır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Okul müdürlerinin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri erişim açısından hangi düzeydedir?
2. Okul müdürlerinin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri kalite açısından hangi düzeydedir?
3. Okul müdürlerinin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri kapasite açısından hangi düzeydedir?

Yöntem

Bu araştırma "tarama modeli kullanılan nicel" bir çalışmadır. Tarama modeli "geçmiş ya da günümüzde var olan bir durumu ortaya koymaya çalışan bir araştırma yaklaşımı" olduğunu söylemek mümkündür (Karasar, 2005). Araştırmaya konu olan birey ya da nesne, "kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır, değişkenleri herhangi bir şekilde değiştirme veya etkileme çabası" gösterilmez.

Katılımcılar

Araştırmanın örneklemini 2022-2023 eğitim öğretim döneminde milli eğitim bakanlığına bağlı okullarda "Okul Müdürü" sıfatında çalışan idareciler oluşturmaktadır. Çalışmaya katılanların lise türüne ve yaş değişkenine göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların Okul Türü/ Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

Okul Türü / Yaş	30-39 Yaşında	40-49 Yaşında	50-59 Yaşında	60-65 Yaşında	Toplam
Anaokulu	2	13	5	1	21
İlkokul	9	62	44	8	123
Ortaokul	5	33	22	3	63
İHO	1	4	4	0	9
Anadolu	2	11	7	1	21
İHL	0	4	2	1	7
MTAL	2	6	3	0	11
Özel Eğitim	1	2	2	0	5
Genel Toplam	22	135	89	14	260

Tablo 1'e göre araştırmaya toplam 260 kişi katılmıştır. Bu kişilerin 22'si 30-39 yaşında, 135'i 40-49 yaşında, 89'u 50-59 yaşında, 14'ü 60-65 yaşındadır. Okul türüne baktığımızda 21'i ana okulda müdürlük yapmakta, 123'ü ilkokulda, 63'ü ortaokulda, 9'u İHO'da, 21'i Anadolu Lisesinde, 7'si İHL'de, 11'i MTAL'de, 5'i özel eğitim okullarında görevlidir. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2

Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Okul Türü / Cinsiyet	Erkek	Kadın	Toplam
Anaokulu	15	5	20
İlkokul	114	11	125
Ortaokul	59	4	63
İHO	8	1	9
Anadolu	19	2	21
İHL	6	1	7
MTAL	10	2	12
Özel Eğitim	4	4	4
Genel Toplam	235	25	260

Tablo 1'e göre araştırmaya katılanların 25'i kadın, 235'i erkektir.

Bu çalışmaya 3 sınıf öğretmenliği öğrencisi katılmıştır. Çalışmaya katılım isteğe bağlı olmuştur. 20 kişilik sınıfta 3 kişi çalışmaya katılmak istemiştir. Katılımcılar sınıf öğretmenliği 3. sınıf öğrencileri olup, 1. sınıfın iki döneminde temel matematik dersleri almışlar ve 3. sınıfta da Matematik Öğretimi I dersini almaktadırlar. Öğrencilerden ikisi Mustafa Kemal Üniversitesi'nde (MKÜ) 3 yıl boyunca, bir öğrenci ise 2 yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde (KTÜ) üçüncü yılında ise MKÜ'de eğitim görmüştür. 3 öğrenci ile mikro öğretim yapılmış daha sonra bu 3 öğrenciden 2 tanesi ile mülakat yapılmıştır.

Veri Toplama

Araştırmada kullanılan anket soruları ilgili literatürden faydalanılarak oluşturulmuştur. Öncelikli olarak 3 farklı alanda (Eğitim Bilimleri, Öğretmen Yetiştirme, Ölçme ve Değerlendirme) uzman öğretim üyelerine anket soruları inceletilmiş ve dönütler doğrultusunda sorular yeniden düzenlenmiştir. Ardından 10 okul müdürüne bu anket maddeleri sorularak pilot çalışma yapılmıştır. Pilot çalışma sırasında verilen yanıtlar ve okul müdürlerinin görüşleri incelenerek yapılan öneriler doğrultusunda bazı anket maddeleri analizden çıkartılmış, bazıları ise düzeltilmiştir.

Araştırmada çalışmaya katılan idarecilere şu anket soruları sorulmuştur: "Erişim" başlığı altında "Uzaktan eğitim zamanı ve mekânı istediğimiz gibi kullanmamıza olanak sağlar, Uzaktan eğitimde, sosyal medyanın gücünden yararlanılmalıdır, Uzaktan eğitimde, eğitime eş zamanlı etkileşime yazışmalı olarak katılım sağlanabilmelidir, Uzaktan eğitim, geleneksel öğretimden daha ucuzdur, Uzaktan eğitim, öğrencilerin eğitime farklı mekânlarda eş zamanlı katılımını sağlar, Eğitimin yaygınlaşmasını kısıtlayan sabit kadro sınırlamaları uzaktan eğitimle aşabilir, Uzaktan eğitim yürütülmesinde, yöneticilerin ve kurumların bilgisayar, internet vb. altyapıya ihtiyaçları vardır" soruları, "Kalite" başlığı altında: "Uzaktan eğitimle, farklı bölgelerdeki öğrenciler aynı eğitimin paydaşları olabilir, Uzaktan eğitim süreci, öğretim programlarının kazanımlarını öğrenciye aktarmada etkili kullanılabilir, Uzaktan eğitim, öğrenme süreci için gerekli yöntem ve tekniklerin kullanımına uygundur, Uzaktan eğitim, eğitsel değerlendirme çalışmalarının

yapılmasına uygundur, Uzaktan eğitim, hazırbulunuşluk düzeyi düşük öğrenciler için verimsiz olabilir, Dönüt, uzaktan eğitim sisteminin en önemli unsurlarından biridir, Öğretmenin tüm öğrencilere eşit ilgi göstermesini, rehberlik etmesini ve süreci kontrolü altında tutmasını sağlar, Çoklu ortam uygulamaları (uzaktan-farklı) tek bir ortama dayalı olandan daha yararlıdır, Uzaktan eğitimde, bireyler için gerekli olan bilgilerin miktarı iyi belirlenmelidir, Uzaktan eğitim materyalleri öğrencilerin okuma, izleme ya da dinleme etkinliklerinde sıklıkla ve düzenli şekilde kullanılırsa etkili olur, Uzaktan eğitimde, hedefe ulaşma kaygıları ve çalışma planına göre katılımçılık, öğrenmeye karşı kişisel sorumluluk almayı ve çalışma hedeflerine ulaşılmasını sağlar" soruları, "Kapasite" başlığı altında ise: "Uzaktan eğitim platformu, kötü niyetli kişilerce ulaşılacağı için güvenlik önemli bir problemdir, Uzaktan eğitimde, eğitimcilere gerekli olan teknik ve pedagojik eksiklikler tamamlanmalıdır, Uzaktan eğitim personelin mesleki gelişimini destekler, Uzaktan eğitimle, geleneksel eğitimle ulaşamayacak kitlelere ulaşılır, Verilerin kolay ve eksiksiz şekilde kaydı yapılabilir" soruları sorulmuştur. Bu sorulara verilen yanıtlar "Kararsızım, Katılıyorum, Katılmıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum, Tamamen Katılıyorum" olacak şekilde likert tipte ayrılmıştır.

Veriler toplanırken anket formu "Google Forms" aracılığı ile elektronik olarak oluşturulmuştur. Ardından Hatay'da görevli toplam 260 okul müdürü ile veri toplanmış ve gönüllülük esas alınarak mümkün olduğu kadar şeffaf olunmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler analize dâhil edilmeden önce cevapların eksik olduğu veya örüntülü veriler olduğu veya kayıp veriler olduğu yanıtlar örneklemden çıkartılmış SPSS 21 bilgisayar programı kullanılarak verilerin frekans ve yüzde değerleri bulgular bölümünde gösterilmiştir.

Araştırmanın sayılıtlarına bakıldığında araştırmaya katılan idarecilerin veri toplama aracını mümkün olduğu kadar samimi ve doğru bir şekilde yanıtladıkları, aynı zamanda evrenin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından seçilen örneklemin "evreni doğru bir şekilde temsil ettiği" kabul edilmektedir.

Araştırmanın sınırlılıklarına bakıldığında; "Bu araştırma sadece 2022-2023 eğitim öğretim döneminde araştırmaya katılan okul idarecileri ve bu okul idarecilerinin veri toplama aracı olarak kabul edilen ölçekteki maddelere verdikleri yanıtlar ile sınırlı olduğu" söylenebilir.

Bulgular

Bu bölümde okul müdürlerinin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri anket maddeleri bazında tek tek gösterilmiştir. Başlangıç olarak "Erişim" başlığı altında Tablo 1'de okul müdürlerinin "Uzaktan eğitim zamanı ve mekanı istediğimiz gibi kullanmamıza olanak sağlar" sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 3

İdarecilerin "Uzaktan Eğitim Zamanı ve Mekanı İstedığımız Gibi Kullanmamıza Olanak Sağlar" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	29	11,50
Katılıyorum	109	43,30
Katılmıyorum	48	19,00
Kesinlikle Katılmıyorum	25	9,90
Tamamen Katılıyorum	41	16,30
Toplam	252	100,00

Tablo 3'e göre kararsız olduğunu belirten 29 kişi, katılan 109 kişi, katılmayan 48 kişi, kesinlikle katılmayan 25 kişi, tamamen katılan 41 kişidir. Tablo 4'te okul müdürlerinin "Uzaktan eğitimde, sosyal medyanın gücünden yararlanılmalıdır" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 4

İdarecilerin "Uzaktan eğitimde, sosyal medyanın gücünden yararlanılmalıdır" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	20	7,9
Katılıyorum	136	54,0
Katılmıyorum	17	6,7
Kesinlikle Katılmıyorum	12	4,8
Tamamen Katılıyorum	67	26,6
Toplam	252	100,00

Tablo 4'e göre kararsız olduğunu belirten 20 kişi, katılan 136 kişi, katılmayan 17 kişi, kesinlikle katılmayan 12 kişi, tamamen katılan 67 kişidir. Tablo 5'de okul müdürlerinin "Uzaktan eğitimde, eğitime eş zamanlı etkileşime yazışmalı olarak katılım sağlanabilmelidir" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 5

İdarecilerin "Uzaktan eğitimde, eğitime eş zamanlı etkileşime yazışmalı olarak katılım sağlanabilmelidir" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	33	13,1
Katılıyorum	121	48,0
Katılmıyorum	38	15,1
Kesinlikle Katılmıyorum	15	6,0
Tamamen Katılıyorum	45	17,9
Toplam	252	100,00

Tablo 5'e göre kararsız olduğunu belirten 33 kişi, katılan 121 kişi, katılmayan 38 kişi, kesinlikle katılmayan 15 kişi, tamamen katılan 45 kişidir. Tablo 5'te okul müdürlerinin "Uzaktan eğitim, geleneksel öğretimden daha ucuzdur" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 6

İdarecilerin "Uzaktan eğitim, geleneksel öğretimden daha ucuzdur" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	21	8,3
Katılıyorum	74	29,4
Katılmıyorum	72	28,6

Kesinlikle Katılmıyorum	35	13,9
Tamamen Katılıyorum	50	19,8
Toplam	252	100,00

Tablo 6'ya göre kararsız olduğunu belirten 21 kişi, katılan 74 kişi, katılmayan 72 kişi, kesinlikle katılmayan 35 kişi, tamamen katılan 50 kişidir. Tablo 6'da okul müdürlerinin "Uzaktan eğitim, öğrencilerin eğitime farklı mekanlarda eş zamanlı katılımını sağlar" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 7

İdarecilerin "Uzaktan eğitim, öğrencilerin eğitime farklı mekanlarda eş zamanlı katılımını sağlar" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	27	10,7
Katılıyorum	130	51,6
Katılmıyorum	23	9,1
Kesinlikle Katılmıyorum	14	5,6
Tamamen Katılıyorum	58	23,0
Toplam	252	100,00

Tablo 7'ye göre kararsız olduğunu belirten 27 kişi, katılan 130 kişi, katılmayan 23 kişi, kesinlikle katılmayan 14 kişi, tamamen katılan 58 kişidir. Tablo 7'de okul müdürlerinin "Eğitimin yaygınlaşmasını kısıtlayan sabit kadro sınırlamaları uzaktan eğitimle aşabilir" sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 8

İdarecilerin "Eğitimin yaygınlaşmasını kısıtlayan sabit kadro sınırlamaları uzaktan eğitimle aşabilir" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	38	15,1
Katılıyorum	112	44,4
Katılmıyorum	47	18,7
Kesinlikle Katılmıyorum	12	4,8
Tamamen Katılıyorum	43	17,1
Toplam	252	100,00

Tablo 8'e göre kararsız olduğunu belirten 38 kişi, katılan 112 kişi, katılmayan 47 kişi, kesinlikle katılmayan 12 kişi, tamamen katılan 43 kişidir. Tablo 8'de okul müdürlerinin "Uzaktan eğitim yürütülmesinde, yöneticilerin ve kurumların bilgisayar, internet vb. altyapıya ihtiyaçları vardır" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 9

İdarecilerin "Uzaktan eğitim yürütülmesinde, yöneticilerin ve kurumların bilgisayar, internet vb. altyapıya ihtiyaçları vardır" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
--	-------------	-----------

Kararsızım	1	0,4
Katılıyorum	50	19,8
Katılmıyorum	3	1,2
Kesinlikle Katılmıyorum	7	2,8
Tamamen Katılıyorum	191	75,8
Toplam	252	100,00

Tablo 9'a göre kararsız olduğunu belirten 1 kişi, katılan 50 kişi, katılmayan 3 kişi, kesinlikle katılmayan 7 kişi, tamamen katılan 191 kişidir. Tablo 9'da "Kalite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitimle, farklı bölgelerdeki öğrenciler aynı eğitimin paydaşları olabilir" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 10

İdarecilerin "Uzaktan eğitimle, farklı bölgelerdeki öğrenciler aynı eğitimin paydaşları olabilir" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	20	7,9
Katılıyorum	109	43,3
Katılmıyorum	43	17,1
Kesinlikle Katılmıyorum	25	9,9
Tamamen Katılıyorum	55	21,8
Toplam	252	100,00

Tablo 10'a göre kararsız olduğunu belirten 20 kişi, katılan 109 kişi, katılmayan 43 kişi, kesinlikle katılmayan 25 kişi, tamamen katılan 55 kişidir. Tablo 10'da "Kalite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitim süreci, öğretim programlarının kazanımlarını öğrenciye aktarmada etkili kullanılabilir" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 11

İdarecilerin "Uzaktan eğitim süreci, öğretim programlarının kazanımlarını öğrenciye aktarmada etkili kullanılabilir" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	48	19,0
Katılıyorum	95	37,7
Katılmıyorum	64	25,4
Kesinlikle Katılmıyorum	21	8,3
Tamamen Katılıyorum	24	9,5
Toplam	252	100,00

Tablo 11'a göre kararsız olduğunu belirten 48 kişi, katılan 95 kişi, katılmayan 64 kişi, kesinlikle katılmayan 21 kişi, tamamen katılan 24 kişidir. Tablo 11'de "Kalite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitim, öğrenme süreci için gerekli yöntem ve tekniklerin kullanımına uygundur" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 12

İdarecilerin "Uzaktan eğitim, öğrenme süreci için gerekli yöntem ve tekniklerin kullanımına uygundur" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	46	18,3
Katılıyorum	73	29,0
Katılmıyorum	98	38,9
Kesinlikle Katılmıyorum	22	8,7
Tamamen Katılıyorum	13	5,2
Toplam	252	100,00

Tablo 12'de göre kararsız olduğunu belirten 46 kişi, katılan 73 kişi, katılmayan 98 kişi, kesinlikle katılmayan 22 kişi, tamamen katılan 13 kişidir. Tablo 12'de "Kalite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitim, eğitsel değerlendirme çalışmalarının yapılmasına uygundur" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 13

İdarecilerin "Uzaktan eğitim, eğitsel değerlendirme çalışmalarının yapılmasına uygundur" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	49	19,4
Katılıyorum	52	20,6
Katılmıyorum	112	44,4
Kesinlikle Katılmıyorum	28	11,1
Tamamen Katılıyorum	11	4,4
Toplam	252	100,00

Tablo 13'e göre kararsız olduğunu belirten 49 kişi, katılan 52 kişi, katılmayan 112 kişi, kesinlikle katılmayan 28 kişi, tamamen katılan 11 kişidir. Tablo 13'te "Kalite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitim, hazırbulunuşluk düzeyi düşük öğrenciler için verimsiz olabilir" sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 14

İdarecilerin "Uzaktan eğitim, hazırbulunuşluk düzeyi düşük öğrenciler için verimsiz olabilir" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	14	5,6
Katılıyorum	123	48,8
Katılmıyorum	9	3,6
Kesinlikle Katılmıyorum	6	2,4
Tamamen Katılıyorum	100	39,7
Toplam	252	100,00

Tablo 14'e göre kararsız olduğunu belirten 14 kişi, katılan 123 kişi, katılmayan 9 kişi, kesinlikle katılmayan 6 kişi, tamamen katılan 100 kişidir. Tablo 14'te "Kalite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Dönüt, uzaktan eğitim sisteminin en önemli unsurlarından biridir" sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 15

İdarecilerin "Dönüt, uzaktan eğitim sisteminin en önemli unsurlarından biridir" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	11	4,4
Katılıyorum	111	44,0
Katılmıyorum	37	14,7
Kesinlikle Katılmıyorum	13	5,2
Tamamen Katılıyorum	80	31,7
Toplam	252	100,00

Tablo 15'e göre kararsız olduğunu belirten 11 kişi, katılan 111 kişi, katılmayan 37 kişi, kesinlikle katılmayan 13 kişi, tamamen katılan 80 kişidir. Tablo 15'te "Kalite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Öğretmenin tüm öğrencilere eşit ilgi göstermesini, rehberlik etmesini ve süreci kontrolü altında tutmasını sağlar" sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 16

İdarecilerin "Öğretmenin tüm öğrencilere eşit ilgi göstermesini, rehberlik etmesini ve süreci kontrolü altında tutmasını sağlar" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	40	15,9
Katılıyorum	46	18,3
Katılmıyorum	99	39,3
Kesinlikle Katılmıyorum	46	18,3
Tamamen Katılıyorum	21	8,3
Toplam	252	100,00

Tablo 16'ya göre kararsız olduğunu belirten 40 kişi, katılan 46 kişi, katılmayan 99 kişi, kesinlikle katılmayan 46 kişi, tamamen katılan 21 kişidir. Tablo 16'da "Kalite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Çoklu ortam uygulamaları (uzaktan-farklı), tek bir ortama dayalı olandan daha yararlıdır" sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 17

İdarecilerin "Çoklu ortam uygulamaları (uzaktan-farklı), tek bir ortama dayalı olandan daha yararlıdır" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	60	23,8
Katılıyorum	81	32,1
Katılmıyorum	60	23,8

Kesinlikle Katılmıyorum	28	11,1
Tamamen Katılıyorum	23	9,1
Toplam	252	100,00

Tablo 17'ye göre kararsız olduğunu belirten 60 kişi, katılan 81 kişi, katılmayan 60 kişi, kesinlikle katılmayan 28 kişi, tamamen katılan 23 kişidir. Tablo 17'de "Kalite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitimde, bireyler için gerekli olan bilgilerin miktarı iyi belirlenmelidir" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 18

İdarecilerin "Uzaktan eğitimde, bireyler için gerekli olan bilgilerin miktarı iyi belirlenmelidir" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	11	4,4
Katılıyorum	164	65,1
Katılmıyorum	4	1,6
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1,2
Tamamen Katılıyorum	70	27,8
Toplam	252	100,00

Tablo 18'e göre kararsız olduğunu belirten 11 kişi, katılan 164 kişi, katılmayan 4 kişi, kesinlikle katılmayan 3 kişi, tamamen katılan 70 kişidir. Tablo 18'de "Kalite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitim materyalleri öğrencilerin okuma, izleme ya da dinleme etkinliklerinde sıklıkla ve düzenli şekilde kullanılırsa etkili olur" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 19

İdarecilerin "Uzaktan eğitim materyalleri öğrencilerin okuma, izleme ya da dinleme etkinliklerinde sıklıkla ve düzenli şekilde kullanılırsa etkili olur" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	22	8,7
Katılıyorum	144	57,1
Katılmıyorum	26	10,3
Kesinlikle Katılmıyorum	10	4,0
Tamamen Katılıyorum	50	19,8
Toplam	252	100,00

Tablo 19'a göre kararsız olduğunu belirten 22 kişi, katılan 144 kişi, katılmayan 26 kişi, kesinlikle katılmayan 10 kişi, tamamen katılan 50 kişidir. Tablo 19'da "Kalite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitimde, hedefe ulaşma kaygıları ve çalışma planına göre katılımcılık, öğrenmeye karşı kişisel sorumluluk almayı ve çalışma hedeflerine ulaşılmasını sağlar" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 20

İdarecilerin "Uzaktan eğitimde, hedefe ulaşma kaygıları ve çalışma planına göre katılımcılık, öğrenmeye karşı kişisel sorumluluk almayı ve çalışma hedeflerine ulaşılmasını sağlar" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	54	21,4
Katılıyorum	112	44,4
Katılmıyorum	46	18,3
Kesinlikle Katılmıyorum	12	4,8
Tamamen Katılıyorum	28	11,1
Toplam	252	100,00

Tablo 20'ye göre kararsız olduğunu belirten 54 kişi, katılan 112 kişi, katılmayan 46 kişi, kesinlikle katılmayan 12 kişi, tamamen katılan 28 kişidir. Tablo 20'de "Kapasite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitim platformu, kötü niyetli kişilerce ulaşılabilceği için güvenlik önemli bir problemdir" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 21

İdarecilerin "Uzaktan eğitim platformu, kötü niyetli kişilerce ulaşılabilceği için güvenlik önemli bir problemdir" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	19	7,5
Katılıyorum	129	51,2
Katılmıyorum	25	9,9
Kesinlikle Katılmıyorum	4	1,6
Tamamen Katılıyorum	75	29,8
Toplam	252	100,00

Tablo 21'e göre kararsız olduğunu belirten 19 kişi, katılan 129 kişi, katılmayan 25 kişi, kesinlikle katılmayan 4 kişi, tamamen katılan 75 kişidir. Tablo 21'de "Kapasite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitimde, eğitimcilere gerekli olan teknik ve pedagojik eksiklikler tamamlanmalıdır" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 22

İdarecilerin "Uzaktan eğitimde, eğitimcilere gerekli olan teknik ve pedagojik eksiklikler tamamlanmalıdır" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	12	4,8
Katılıyorum	121	48,0
Katılmıyorum	4	1,6
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1,2
Tamamen Katılıyorum	112	44,4
Toplam	252	100,00

Tablo 22'ye göre kararsız olduğunu belirten 12 kişi, katılan 121 kişi, katılmayan 4 kişi, kesinlikle katılmayan 3 kişi, tamamen katılan 112 kişidir. Tablo 22'de "Kapasite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitim personelinin mesleki gelişimini destekler" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 23

İdarecilerin "Uzaktan eğitim personelinin mesleki gelişimini destekler" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	30	11,9
Katılıyorum	109	43,3
Katılmıyorum	53	21,0
Kesinlikle Katılmıyorum	10	4,0
Tamamen Katılıyorum	50	19,8
Toplam	252	100,00

Tablo 23'e göre kararsız olduğunu belirten 30 kişi, katılan 109 kişi, katılmayan 53 kişi, kesinlikle katılmayan 10 kişi, tamamen katılan 50 kişidir. Tablo 23'te "Kapasite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Uzaktan eğitimle, geleneksel eğitimle ulaşılamayacak kitlelere ulaşılır" maddesine verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 24

İdarecilerin "Uzaktan eğitimle, geleneksel eğitimle ulaşılamayacak kitlelere ulaşılır" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	33	13,1
Katılıyorum	100	39,7
Katılmıyorum	58	23,0
Kesinlikle Katılmıyorum	24	9,5
Tamamen Katılıyorum	37	14,7
Toplam	252	100,00

Tablo 24'e göre kararsız olduğunu belirten 33 kişi, katılan 100 kişi, katılmayan 58 kişi, kesinlikle katılmayan 24 kişi, tamamen katılan 37 kişidir. Tablo 24'te "Kapasite" başlığı altında sorulan okul müdürlerinin "Verilerin kolay ve eksiksiz şekilde kaydı yapılabilir" sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25

İdarecilerin "Verilerin kolay ve eksiksiz şekilde kaydı yapılabilir" Maddesine Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kararsızım	33	13,1
Katılıyorum	129	51,2
Katılmıyorum	34	13,5
Kesinlikle Katılmıyorum	7	2,8
Tamamen Katılıyorum	49	19,4
Toplam	252	100,00

Tablo 25'e göre kararsız olduğunu belirten 33 kişi, katılan 129 kişi, katılmayan 34 kişi, kesinlikle katılmayan 7 kişi, tamamen katılan 49 kişidir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada okul müdürlerinin uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri incelenmeye çalışılmıştır. Veri toplama araçları ile toplanan veriler sonucunda idarecilerin "uzaktan eğitimde zaman ve mekânı %60 oranına yakın bir şekilde istediği gibi kullanabildiği" sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların %20'si ise uzaktan eğitim söz konusu olduğunda uzaktan eğitimde zaman ve mekânı istedikleri gibi kullanamadıklarını ifade etmişlerdir. Her 4 idareciden 3'ü uzaktan eğitimde sosyal medyanın gücünden faydalanılmasını önermektedir. Eğitim bakımından düşünüldüğünde sosyal medya; "topluluk ve işbirliği duygusunu" teşvik eder. Bilindiği gibi Sosyal medya uygulamaları, kullanıcıları pasif bireylerden ziyade aktif ve içerik üreten yaratıcı özelliklere sahip bireyler haline gelir. Sosyal medya ile bireyler fikir alışverişinde bulunur ve "okuma-yazma alışkanlığı" kazanır. Sosyal medya uygulamaları, bireylerin "kendi kendine öğrenmelerini destekleyen kişisel öğrenme ortamları oluşturan" ideal ortamlardır (Laird, 2014). Bunun ilk sebebi sosyal medyanın "öğrenmeyi geliştiren ve pedagojik ihtiyaçları karşılayan" bir yapıda olması, ikinci olarak "eğitimcilerin ve öğrencilerin zaten bu ortamları yoğun olarak kullanmasından dolayı bireylerin sosyal medya mecralarına aşına" olmasıdır. Bu iki durum sosyal medyadaki sanal mecraların "eğitim amaçlı olarak daha etkin kullanılmasına" olanak sağlayabilir (Joosten, 2012; Yaylak & İnan, 2018).

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin %65'inden fazlası uzaktan eğitim sistemlerinde eğitimin "eş zamanlı bir şekilde yazışmalı katılım sağlanması olarak sağlanması gerektiğini" ifade etmiştir. Söz konusu "maliyet" olduğunda "uzaktan eğitimin geleneksel eğitimden daha ucuz olduğu hususunda bir görüş birliğine" varılamamıştır. Katılımcıların %10'u kararsız kalırken geri kalan kısmı ise yarı yarıya uzaktan eğitimin geleneksel öğretimden daha ucuz olup olmadığı konusunda fikir ayrılığı yaşamaktadır. Bilindiği gibi uzaktan eğitim de bir eğitim türüdür ve kendine göre maliyetleri vardır. Bazı maliyetleri geleneksel eğitimle aynı olmasına rağmen bazı ödeme kalemleri kesinlikle bütçede yer almaz (ulaşım giderleri, yemek ve konaklama giderleri, ders içeriği ve ekstra materyal giderleri) ve bu durum kitlelerin eğitimi açısından oldukça ekonomik bir pazar oluşmasına sebep olur.

Okul müdürlerinin %75'inden fazlası uzaktan eğitim söz konusu olduğunda "öğrencilerin eğitime farklı mekânlardan eş zamanlı katılım sağladığını" ifade etmiştir. Eş zamanlılıktan kasıt; uzaktan eğitimde "senkron" türdür. Senkron eğitimle uzaktan eğitimde ayrı coğrafi konumda bulunan "öğrenci ve öğretmenleri aynı zaman diliminde bir araya getirerek" eğitim yapılır (Kantar & ark., 2008). Asenkron eğitimin birtakım dezavantajlarını kısmen de olsa avantaja çevirebilmesi bakımından "eğitimin en azından belirli bir kısmının senkron eğitim veya

etkinleştirilmiş asenkron eğitim (iletişim araçlarıyla zenginleştirilmiş) ile yapılması" bilim insanları tarafından önerilmektedir (Duran, Önal ve Kurtuluş, 2006; Baki vd., 2009). Senkron eğitimde istemciler bilgisayardaki mevcut yayını yakalayıp mevcut ortamdaki yayını aynı anda izlemeyi sağlar ve bu yayına katılmaya imkân verir (Gezer ve Koçer, 2008). Bu sayede eş zamanlı olarak aynı anda "kullanıcılar ve sunucu (öğrenciler ve eğitimci) etkileşimli olarak uygulama içinde" yer alabilir, soru sorabilir, tartışabilir ve test çözebilirler (Toker Gökçe, 2008).

Okul müdürlerinin yarısından fazlası "eğitimin yaygınlaştırılmasını kısıtlayan sabit kadro sınırlamaları ile yaşanan problemlerin uzaktan eğitim ile aşılabileceği görüşünü" taşımaktadır. Her 10 okul müdüründen 9'u uzaktan eğitimin yürütülmesi faaliyetlerinde idarecilerin ve kuruluşların "bilgisayar, tablet, internet gibi altyapılara sahip olması gerektiğini" ifade etmiştir. Bilindiği gibi "sınırlı olan kaynaklar ve maliyet" oluşturulacak altyapının bileşenlerini belirlemede büyük ölçüde etkilidir. Özellikle senkron eğitim söz konusu olduğunda "öğrenme servisleri kesintisiz ve hızlı bir internet altyapısı" gerektirir. Bazı eğitim kurumlarının bu servisler için ayrı bir hazırlık ve iyileştirme çalışması yapmadığı, mevcut servis sağlayıcıların bağlantıları ile bu hizmetleri sunduğu bilinmektedir. Bu durum da internet kullanımının ve trafiğin yoğun olduğu saatlerde senkron öğrenme ortamlarını yavaşlatmakta, "hatta erişilemez hale" getirebilmektedir (Süral, 2015).

Okul müdürlerinin %70'inden fazlası "uzaktan eğitim ile birlikte ülkenin farklı bölgelerinde yaşayan öğrencilerin aynı eğitim paydaşlarını taşıyabileceklerini ve benzer hedefleri olmakla birlikte benzer doğrultuda eğitim alabilecekleri fikrini" savunmuştur. Özellikle uzaktan eğitim sürecinde "öğretim programlarının kazanılması istenen hedefleri kazandırabileceği hususunda" öğrencilerin bu bilgileri kolaylıkla alabileceği ifade edilmiştir. Yöntem ve teknik açısından değerlendirildiğinde okul müdürleri %50 oranında "uzaktan eğitim süreci için gerekli olan yöntem ve tekniklerin kullanılamayacağı hususunda" görüş birliği sağlamıştır. Yine benzer bir şekilde idareciler, program geliştirme çalışmalarının diğer bir ögesi olan "değerlendirme boyutunda" uzaktan eğitim söz konusu olduğunda "doğru, etkili ve verimli bir ölçme yapılamayacağını" ifade etmişlerdir. Bu konuda maalesef okul müdürlerine hak vermek gerekir. Çünkü literatüre bakıldığında; uzaktan eğitim sistemlerinin en önemli ve en olumsuz yanlardan birinin "online sınavlarda kopya çekebilme imkan sağlaması" olduğu görülmektedir (Akt. Özalkan, 2021). Zaten Covid-19 Pandemi döneminde yapılan (Zan & Zan, 2020) araştırmalarda da "diğer çalışmalarla paralel bulgular ortaya çıkmıştır. Bu araştırmalarda öğrencilere "vize ve final sınavlarının nasıl yapılmasını tercih ettikleri" sorulduğunda, büyük bir kısmının "ödev/proje çalışmalarını tercih ettiği" görüşmelerde ve incelemelerde bu projelerin/ödevlerin "aslında kimin tarafından yapıldığının bilinmediği" ifade edilmiştir.

Bulgular bölümü incelenmeye devam edildiğinde idarecilerin; uzaktan eğitimin "hazır bulunuşluk düzeyi düşük olan öğrenciler için verimsiz olabileceğini" büyük bir oranda belirttikleri, fakat bu tarz açık eğitim sistemlerinin en önemli yapı taşı olan "dönütün" uzaktan eğitim sistemlerinde "önemli bir öge olduğunu ve bu duruma dikkat edilmesi gerektiğini" ifade etmişlerdir. Bu dönütlere yeterince dikkat edilmemesi sonucunda uzaktan eğitim süreci ile birlikte öğretmenlerin tüm öğrencilere eşit düzeyde ilgi gösteremeyeceğini ya da rehberlik edemeyeceğini ihtimali gerçekleşebilir. Bununla birlikte araştırmaya katılan her dört okul müdüründen biri "çoklu ortam uygulamalarının tek bir ortama dayalı olan geleneksel eğitimden daha yararlı olduğu konusunda kararsız olduğunu" ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan diğer okul müdürlerine baktığımızda bu hususta katılımcıların "yarı yarıya görüş ayrılığı içerisinde olduğunu söylemek" mümkündür. Bu sebeple uzaktan eğitimde bireyler için gerekli olan bilgi miktarının doğru ayarlanması büyük önem arz eder.

Neredeyse her 5 okul müdüründen 4'ü "uzaktan eğitim materyallerinin öğrencilerin okuma izleme ya da dinleme etkinliklerinde sıklıkla ve düzenli bir şekilde kullanılması gerektiğini" belirtmiştir. Bununla birlikte uzaktan eğitimde "hedefe ulaşma kaygısı ve çalışma planı" söz konusu olduğunda öğrenenlerin "kişisel sorumluluk aldığını" ve çalışma hedeflerine ulaşılmasında

“kişisel sorumluluğun önemli bir yeri olduğunu” ifade etmektedirler. Tüm bunlara ek olarak uzaktan eğitim platformlarında okul idarecileri “kötü niyetli kişilerin bu platformlara kolayca ulaşabilecekleri ve manipüle edebilecekleri hususunda” endişe içerisinde olduklarını belirtmişlerdir. Güvenlik dendiğinde akla gelen "herhangi bir sistemi yetkisiz kullanıcılardan korumak ve erişimlerini engellemek" denilebilir (Işık vd., 2008). Bunu sağlayabilmek adına her gün eğitim kurumları ve teknolojik firmalar yeni teknolojileri uzaktan eğitim ortamlarına entegre etmektedirler. Bu sayede yetkisiz kullanıcıların sisteme giriş yapılması engellenmeye çalışılmaktadır. Bu sayede "kullanıcı oturumları kontrol altında tutulur" ve kullanıcılar sadece yetki alanında oldukları sayfalara giriş yapıp bilgileri değiştirebilirler. Örneğin bir öğrenci "adres satırına başka bir öğrencinin kodunu yazsa dahi bu sayfayı görüntüleyemez" ve olası bir "güvenlik açığı" oluşturamaz (Işık & Güler, 2010). Son olarak idarecilerin %90'ından fazlası "uzaktan eğitim için gerekli olan teknik ve pedagojik eksikliklerin tamamlanması gerektiğini, uzaktan eğitim sistemlerinin okul personelinin ve eğitimcilerin mesleki gelişimlerini olumlu bir şekilde geliştireceğini, geleneksel eğitime ulaşmada sıkıntı yaşayan öğrencilerin uzaktan eğitim ile birlikte bu engeli aşabileceklerini ve eğitimde fırsat eşitsizliğini ortadan kaldıracak bir yapının uzaktan eğitim ile sağlanabileceğini" ifade etmişlerdir.

Bu araştırma sınırlı "sayıda idareci üzerinde" yürütülmüştür. Daha sağlıklı sonuçlara ulaşılması açısından "daha geniş bir örneklem üzerinde aynı çalışma yürütülebilir." Ayrıca bu çalışma "yalnızca nicel verilerle" desteklenmiştir. Katılımcıların "bakış açısını daha kuvvetli bir şekilde yansıtabilmek adına" verilerin çeşitlendirilmesi ve "nitel verilerle de desteklenmiş araştırmaların yapılması" önerilebilir.

Kaynakça

- Algan, E. (1996). Uzaktan eğitimde teknoloji kullanımı ve geleceğin teknolojileri. *I. Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı içinde (23-24. ss.)*, MEB FRTEP. Ankara.
- Antalyalı, Ö.L. (2004). Uzaktan eğitim algısı ve yönelem araştırması dersinin uzaktan eğitim ile verilebilirliği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 17-24.
- Aslantaş, T. (2014). Uzaktan eğitim, uzaktan eğitim teknolojileri ve Türkiye’de bir uygulama. 15 Mayıs 2022 tarihinde: [http://www.tankutaslantas.com/wp-content/uploads/2014/04/Uzaktan-Eğitim-adresinden alındı](http://www.tankutaslantas.com/wp-content/uploads/2014/04/Uzaktan-Egitim-adresinden%20alindi).
- Baki, A., Yalçınkaya, H., Özpinar, İ., & Uzun, S. (2013). İlköğretim matematik öğretmenleri ve öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine bakışlarının karşılaştırılması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 1(1), 24-37.
- Çoban, S. (2013). Uzaktan ve teknoloji destekli eğitimin gelişimi. *XVI. Türkiye’de İnternet Konferansı Bildiri Kitabı*. İstanbul.
- Dinçer, S. (2016). Bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitime genel bir bakış. 13 Mayıs 2020 tarihinde: <https://www.researchgate.net> adresinden alındı.
- Dreyfus, T., Hadas, N., Hershkowitz R., And Schwarz B.B., (2006). Mechanisms for consolidating knowledge constructs. In J. Novotná, H. Moraová, M. Krátká, and N. Stehliková (eds.), *Proceedings of the 30th Conference of the International Group for Psychology of Mathematics Education, Vol*, s. 465-472.
- Duran, N., Önal, A., & Kurtuluş, C. (2006). E-öğrenme ve kurumsal eğitimde yeni yaklaşım öğrenim yönetim sistemleri. *Bilgi Teknolojileri Kongresi IV, Akademik Bilişim, Bildiriler Kitabı*, 97-101.
- Eygü, H., & Karaman, S., (2013). Uzaktan eğitim öğrencilerinin memnuniyet algıları üzerine bir araştırma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 36-59.

Fidan, N., & Okan. K. (1975). *Açık yükseköğretim sistemleri ve uzaktan eğitim*. Ayyıldız Matbaası.

Gezer, A., & Koçer, S. (2008). Uzaktan eğitimde sesli ve görüntülü yayınların internet üzerinden aktarılması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 87-95.

Görgülü, D. (2013). Bilgi toplumuna geçiş sürecinde okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlilikleri açısından incelenmesi (Konya ili örneği). Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Harrell, S., ve Bynum, N. (2018). Factors affecting technology integration in the classroom. *The Alabama Journal Of Educational Leadership*, 1, 12-18.

Irmak, H., Kaya Atıcı, E., & Karabatak, S. (2022). Uzaktan özel eğitim sınıflarının yönetiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 195-214

Işık, A., & Güler, İ. (2010). Uzaktan eğitimde güvenlik uygulamaları. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 112-120.

İşman, A. (2005). *Uzaktan eğitim*. Pegem A Yayıncılık.

İşman, A. (2008). *Uzaktan eğitim*. Pegem A Yayınları. 3. Baskı

Joosten, T. (2012). *Social media for educators: Strategies and best practices*. San Francisco: Jossey-Bass

Kandemir, M.A., Kurt, K., & Apaydın, Z. (2022). Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının farklı değişkenlere göre analizi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 159-172

Kantar, M., İbili, E., Bayram, F., Hakkari, F., & Doğan, M. (2008). Uzaktan eğitim yönetim sistemlerinde yazılım ve içerik oluşturma, *II. Uluslararası Gelecek İçin Öğrenme Alanında Yenilikler Konferansı*, İstanbul.

Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınevi

Kaya, Z. (1996). *Uzaktan eğitimde ders kitapları: Açık öğretim lisesi örneği*. Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Baskı Atölyesi.

Kaya, Z., ve Demirel, Ö. (2001). Hayat bilgisi programları için öğretim teknolojilerine yönelik materyal gereksinimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 435-442.

Laird, T. (2014). Using social media I education for classroom teaching, students learning and educator professional development. A Project Submitted to the Faculty of Education in Conformity with the requirements for the Degree of Master of Education. Queen's University Kingston, Ontario, Canada. 25/05/2018 tarihinde <https://ospace.library.queensu.ca/bitstream/handle/1974/12197/M.ED%20PROJECT%20Tabitha%20Final%20Version.pdf?sequence=1> adresinden alınmıştır.

Moore, M. (1972). *Moderatoreffects of ambivalence in attitude measurement*. paperread at the annual meeting of the midwestern psychological association, Cleveland: Ohio.

Mutlu, M.E., Özöğüt Erorta, Ö., Kip Kayabaş, B., & Kayabaş, İ. (2014). *Anadolu Üniversitesi Açık öğretim sisteminde e- gelişimi*. Ali Ekrem Özkul, Cengiz Hakan Aydın, Elif Toprak, Evrim Genç Kumtepe (Eds). Açıköğretimle 30 Yıl (s.1-58). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Nizam, F. (2004). Eğitim-öğretimde kitle iletişim araçlarının kullanım olanakları ve avantajları, *KATÜ Akademik Bilişim*. 1-17.

Özalkan, G. Ş. (2021). Measurement and evaluation in distance education: Rethinking social sciences education during the pandemic. *IJEASS*, 4, 18-26.

Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 376-394.

Özkul, A.E. & Girginer, N. (2001). Uzaktan eğitimde teknoloji ve etkinlik. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 107-117.

Pollock, K. (2020). School Leaders’ work during the covid-19 pandemic: A two-pronged approach. *International Studies In Educational Administration*, 48(3), 38.

Sarıgöz, O., Bolat Y., & Alkan, S. (2018). Digital educational game usage scale: Adapting to turkish, validity and reliability study. *World Journal of Education*, 8(5), 130-138.

Sarigoz, O. (2019). Augmented reality, virtual reality and digital games: A research on teacher candidates. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 14(3), 41-63. doi: 10.29329/epasr.2019.208.3

Süral, İ. (2015). Açık ve uzaktan öğrenmede teknolojik altyapının oluşturulması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 81-95.

Toker Gökçe, A. (2008). Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 1-12.

Yaylak, E., & İnan, S. (2018). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde sosyal medyanın kullanılmasına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 1-32.

Introduction

For school administrators to be productive and professional, the main premise of school administrators should be: "to use today's technological opportunities effectively" and "to aim to increase the performance of students/educators". In addition, school administrators need to make the infrastructure in the educational institution "suitable for the correct use of technology" in "support, management, and operational processes". With this, in the "evaluation" process, which is one of the most basic program development elements of educational institutions, it is necessary to "utilize" these technologies. Considering all these processes and pandemic conditions, "especially school principals" have been given great duties and responsibilities in this process (Pollock, 2020). To examine the current situation based on these responsibilities, "examining the views of school principals on the distance education process" constitutes the main purpose of this study. In line with this main purpose, answers to the following questions were sought:

- 1- What is the level of school principals' views on the distance education process in terms of access?
- 2- What is the level of school principals' views on the distance education process in terms of quality?
- 3- What is the level of the school principals' views on the distance education process in terms of capacity?

Method:

This research is a "quantitative survey using a screening model" study. It is possible to say that the survey model is "a research approach that tries to reveal a past or present situation". The sample of the research consists of administrators working under the title of "School Principal" in schools affiliated with the Ministry of National Education in the 2022-2023 academic year. The survey questions used in the research were created by making use of the relevant literature. First of all, the survey questions were examined by expert faculty members in 3 different fields (Educational Sciences, Teacher Training, Measurement, and Evaluation), and the

questions were rearranged in line with their feedback. Then, a pilot study was conducted by asking 10 school principals about these survey items. The answers given during the pilot study and the opinions of the school principals were examined and some of the survey items were removed from the analysis and some were corrected in line with the suggestions made. While collecting the data, the survey form was created electronically via "Google Forms". Then, data were collected from a total of 260 school principals working in Hatay and it was tried to be as transparent as possible based on volunteerism. Before the data were included in the analysis, the answers with missing patterned data or missing data were excluded from the sample, and the frequency and percentage values of the data were shown in the findings section by using the SPSS 21 computer program.

Results:

In this study, the views of school principals on the distance education process were tried to be examined. As a result of the data collected with the data collection tools, it was concluded that the administrators can use the time and space in distance education almost as much as they want at the rate of 60%. When it comes to distance education, 20% of the participants stated that they could not use the time and space they wished in distance education. 3 out of 4 administrators recommend benefiting from the power of social media in distance education.

Discussion and Conclusion:

The administrators stated to a large extent that distance education "can be inefficient for students with low readiness level", however, it is stated that "feedback", which is the most important building block of such open education systems, is an "important element" in distance education systems. As a result of not paying enough attention to this feedback, it may be possible that teachers will not be able to give equal attention or guidance to all students in the distance education process. However, one out of every four school principals participating in the research stated that they were "undecided about multimedia applications being more beneficial than traditional education based on a single environment". When we look at the other school principals participating in the research, it is possible to say that the participants "half disagree" on this issue. For this reason, it is of great importance to correctly adjust the amount of information required for individuals in distance education.

Almost 4 out of 5 school principals stated that "distance education materials should be used frequently and regularly in students' reading monitoring or listening activities". In addition, they state that learners "take personal responsibility" when it comes to "concern about reaching the goal and study plan" in distance education and that "personal responsibility has an important place" in achieving study goals. In addition to all these, school administrators on distance education platforms stated that they are concerned that "malicious people can easily access and manipulate these platforms". When it comes to security, it can be said that "protecting any system from unauthorized users and preventing their access" (Işık vd., 2008). To achieve this, educational institutions and technology companies integrate new technologies into distance education environments every day. In this way, it is tried to prevent unauthorized users from logging into the system. In this way, "user sessions are kept under control" and users can only log in to the authorized pages they are in and change their information. For example, a student cannot "view this page even if he/she writes another student's code on the address line" and cannot create a potential "security vulnerability" (Işık & Güler, 2010). Finally, more than 90% of the administrators stated that "technical and pedagogical deficiencies required for distance education should be completed, distance education systems will positively improve the professional development of school personnel and educators, Students who have difficulties in reaching traditional education can overcome this obstacle with distance education and that a structure that can eliminate the inequality of opportunity in education can be provided by distance education."

This research was conducted on a limited "number of administrators". To achieve healthier results, "the same study can be carried out on a larger sample". In addition, this study was supported by "quantitative data only". It can be suggested that the data be diversified and "research supported by qualitative data" to "reflect the perspective of the participants more strongly".